

Sjøfugler i Karmøy

Årsrapport 19-2023
Mink- og terneprojektet

Innhold

Innledning	3
God sesong i nedgangstid	3
Predatorer	3
Ternenes hekkesesong 2023	5
Ankomst	5
Vær- og næringsforhold	6
De enkelte hekkeplassene	7
Kart over koloniene	12
Bestandsutvikling 2005-23	13
Avreise	15
Ringmerking	15
Andre vann- og sjøfugler	16

Forsidefoto: Makrellterne ved kolonien i Eidsbotn. 15.5.23.

Rapporten er laget av Arnt Kvinnesland (AKV) som også har tatt bildene. Ferdigstilt 10.10.23. Forkortinger benyttet for observatører/jegere med bidrag til rapporten/minkfangsten: Kjell-Sigve Kvalavåg (KSK) og Oskar K. Bjørnstad (OKB). Noen observasjoner er hentet fra Artsobservasjoner (AO).

Kontakt: arnk@online.no

Hekkesesongen oppsummert

Med kun ca. 111 hekkede par rødnebbterner, fikk vi tidenes bunnnotering. Bestandsforholdet mellom rødnebbterna og makrellterna synes å ha endret seg for godt. Makrellterna har tatt ledelsen og hadde rundt 135 hekkepar, en svak nedgang fra året før, men ikke tidenes dårligste. Ut fra antall par som gikk til hekking, ble det et fint antall unger som vokste opp, men den ekstremt raske fraflyttingen fra koloniene i det ungene begynte å ta til vingene, gjorde sikre tall umulige å etablere. Særlig for rødnebbterna er vi usikre, men egne og andres observasjoner tyder på at et bra antall kom seg opp og til havs.

Innledning

Rapporten i år konsentrerer seg om ternene. De øvrige sjøfuglene har etter hvert kommet inn under overvåking av Oskar Bjørnstad med medhjelpere. Siden vi nå er færre som står for oppfølging av ternekoloniene, kan det ved urolig vær og problemer med båter, ende med at vi ikke får fulgt opp så grundig som ønskelig. 2023 ble en slik litt vanskelig sesong. Ugreie værforhold og båtmangel i den beste tida for telling av reir/unger og ringmerking, førte til at vi ikke fikk merket unger og slet litt med å finne ut hvor mange unger som kom på vingene i de ulike koloniene. Men det er ingen tvil om at det ble et godt terneår i Karmøy, særlig for makrellterna.

God sesong i nedgangstid

Spesielt for makrellterna ble 2023-sesongen god, og mange unger kom på vingene. Den desidert største kolonien ble som i fjor å finne på Skifteskjer, Føynå. De mindre, årlige hekkeplassene ble alle tatt i bruk også i år, men med vekslende resultat. Flest makrellterneunger vokste opp i Eidsbotn. Vi kan ikke si sikkert at mink var årsak til kolonideleggelser i år, men rovfugler var nok årsak til uro og tap. Ingenting tyder på at kolonier med lav ungeoverlevelse hadde grunn i matknapphet. Det ble observert normal matingshyppighet gjennom ungetida og det ble ikke funnet unger døde av sult.

For rødnebbterna er situasjonen ikke like oppmuntrende. Den største kolonien ble å finne på Flataskjer, Salvøy. Ingen rødnebbterner hekker lenger slik de gjord inntil for få år siden, øst for Karmsundet, i grenseområdene mot Tysvær og Bokn. Også hekking lengst vest – på Urter – har uteblitt de siste årene. Det er ingen tvil om at rødnebbterna sliter, og at arten er inne i en nedgangstid.

Begge artene har det for tida ekstremt travelt med å komme seg bort fra hekkeplassene i det ungene lærer å fly. Så kjapt går det, særlig hos rødnebbterna, at vi sitter igjen med spørsmål om ungene blir forlatt like før de kommer på vingene, eller om de klarer å følge foreldrene til havs og siden på sør. Hvis det første er tilfelle, kom det bra med unger på vingene også hos rødnebbterna, hvis ikke har vi relativt få observasjoner av unge, flygedyktige rødnebbterner ved koloniene i 2023.

Predatorer

Mink

Oversikten nedenfor er fra Kjell-Sigve Kvalavåg sine jaktnotater for 2023. Minkjakten ble konsentrert om de viktigste hekkestedene for terner fra Salvøy i sør og Torvastad/Føynå i nord. Den mangeårige jakten i området viser resultater, og alle timene brukt på holmer og skjær i år resulterte i kun 7 mink. I tillegg kommer noen mink tatt av Sjur Stava i feller ved Sæbø. Oppgang

i oter-bestanden – nå også med ynglinger, kan også påvirke minkbestanden. Mink og mår synes ikke å gå sammen.

- 2.4 Minkrunde rundt Salvøy. Fant ingen.
- 20.4 Minkrunde rundt Salvøy. Fant ingen.
- 7.5 Spor etter mink på Marøy, men fikk den ikke.
- 9.6 En mink tatt på Vetaland (Visnes).
- 23.7 Tre mink tatt i Torvastad-skjærgården.

Det utrolige har skjedd at ingen kolonier med sikkerhet har blitt predatert av mink i 2023. Unntaket er Nordre Sandholmen ved Åkra, hvor vi ikke vet hva som skjedde annet enn at rødnebbterne forsvant brått midt i hekketida.

Havørn

- 19.6 Ei havørn jaktet på svartbakunger på Grasløys, Åkrehamn og ei adult ørn jaktet ivrig på fugler i Heiavatnet

Mange år uten predatorer i kolonien av makrellterner i Eidsbotn, Kopervik. Likevel opplever ikke kolonien vekst. Bildet til venstre, tatt 17.6.23, viser mating med stinte eller leppefisk som det fortsatt drives rovfiske på rundt Karmøy – et gode for laksenæringen, men ikke for sjøfuglene. Likevel nok mat i sjøen i år til at gledelig mange unger kom på vingene i Eidsbotn-kolonien.

Ternenes hekkesesong 2023

Ankomst

Kjølig nordavær rundt månedsskiftet april/mai var nok som i fjor grunnen til relativ sein start for vårankomst i 2023. 1.5 var det ennå ingen terner å se f eks i Eidsbotn eller på Sund, heller ingen på strekningen Kvalavåg-Vikjå. 4 makrellterner sammen med ei splitterne hvilte imidlertid ei stund på Litleholmen, Åkrasanden 1.5 (AO), og samme dag 5 makrellterner ved Skjersund (AO). De første var på hekkeplass 3.5 med 2 makrellterner ved terneskjæret i Eidsbotn og 6 samme sted 4.5. De første rødnebbternene: 2 rastet på Litleholmen 4.5. 6 makrellterner samme sted 5.5. Per 7.5 fortsatt ikke noe trøkk i ankomsten av noen av artene med terner kun i Eidsbotn-kolonien.

De første makrellternene ved kolonien i Eidsbotn er ikke sene etter ankomst før de koser seg på denne staken. Ringen til terna til venstre, røper at den er en av «våre». 4.5.23.

7.5 var det 10 makrellterner, 2 rødnebbterner og 1 splitterne som hvilte i fjæra på Litleholmen, Åkrasanden (AO). De første rødnebbternene i koloni: 5 på Flataskjer, Salvøy. Litleholmen, Åkrasanden 8.5: 20 terner, blanding av rødnebbterne og makrellterne.

Vær- og næringsforhold

April-mai

Det kalde nordaværet var nok årsak til noen dager seinere ankomst enn i fjor, men vinden avtok og temperaturen steg fra 4.5, og begge artene ble sett. Med unntak av et par dager med temperaturer rundt 18-19 grader, ble mai en kald måned med mye nordavind. 8 makrellterner drev med insektjakt sammen med masse svaler i Heiavatnet 18.5. Rødnebbterner (10) rastet i fjæra på Litle Sandholmen samme dag.

Det ble stor ungeoverlevelse denne hekkesesongen. Rundt 10.7 når ungene var store, gikk det i stor grad på stinte (leppefisk) i ternekoloniene – særlig hos makrellternene. Men det ble registrert at makrellterna også i stor grad matet med tobis i koloniene, i alle fall i kolonien på Litle Sandholmen, Åkrasanden, mens rødnebbterner matet med stinte f eks på Salvøy – altså motsatt av normalen.

Hvorfor rødnebbternene ikke lyktes i samme grad som makrellterne med å få unger på vingene, kan neppe skyldes næringsforholdene – eller problematiske værforhold. Så her har vi ingen god forklaring, men utviklingen vi har sett fra de siste årene fortsetter ved at makrellterna beholder sin posisjon, men rødnebbterna er i tilbakegang. Gjennom alle år siden ternekoloniene ble fulgt opp på 1970-tallet har rødnebbterna dominert klart over makrellterna i antall hekkepar i Karmøy. Dette forholdet er nå i ferd med å endre seg.

Hannen mater sin kommende make for å overbevise henne om at han vil bli en dyktig forsørger av ungene deres. Eidsbotn, 15.5.23.

De enkelte hekkeplassene

Eidsbotn, Kopervik

- 3.5 2 makrellterner var ankommet.
- 4.5 6 makrellterne på skjæret.
- 7.5 11 terner på plass i kolonien.
- 11.5 14 makrellterner i kolonien.
- 15.5 17 terner på skjæret, 22 totalt med fiskende terner. De første ser ut til å ruge.
- 19.5 16 terner på skjæret.
- 8.6 14 ad til stede hvorav 11 rugende. Ennå ingen klekking.
- 17.6 En times overvåking av kolonien fra land viste at det var ca. 15 unger i kolonien og 2-3 terner som fortsatt ruget på egg. Maks. 16 terner i kolonien samtidig.
- 23.6 24 unger i kolonien.
- 29.6 24 juv og 8 ad i kolonien.
- 6.7 21 juv og 11 ad i kolonien.
- 7.7 En times tid tilbrakt nær kolonien viste 22 adulte 13 juv til stede. 10.7. Mange har reist, men 12 adulte og 10 juvenile fortsatt på/ved skjæret.

Vurdering 2023: Svært stabil koloni gjennom flere sesonger. I 2022 var det 12-14 hekkepar av makrellterne som fikk minst 20 unger på vingene. i 2023 omtrent det samme: 10-12 par, men noen flere unger som vokste opp, minst 24.

Bygnes nord, Vorråvågen (Indreholmane)

- 3.5 Ingen terner på plass ennå, heller ikke 4.5.
- 8.5 8 terner innom kolonien.
- 10.5 5 rødnebbterner til stede, et par kurtiserte. Ingen makrellterne r.
- 11.5 10 rødnebbterner i kolonien.
- 19.5 20 rødnebbterner og 2 makrellterner i kolonien.
- 31.5 Ternene borte for anledningen, noe som er normalt i dagene før egglegging.
- 9.7 4 terner representerte trolig 4 par rødnebbterne som var igjen i kolonien, 1 faktisk rugende ennå, 1 matet og to hvilte på to ulike steder på holmene. 3 makrellterner var til stede, men ingen unger sett. Tjeldeparet hadde to flygedyktige unger.
- 24.7 Et par makrellterne igjen på skjærene.

Vurdering 2023: Dessverre fikk vi ikke besøkt kolonien i juni, så estimatet for antall hekkepar er usikkert, men var trolig på rundt 10 par rødnebbterne og 4 par makrellterne. Begge artene fikk unger på vingene.

Kjellskjer i Vorråvågen har blitt tatt i bruk som hekkeplass for makrellterner de siste par årene. Minst 7 par hekket her i år, men noen dager i juli ble skjæret også rasteplass for terner fra nærliggende kolonier. 10.7 da dette bildet ble tatt, var det ikke mindre enn rundt 30 ungfugler til stede sammen med mange voksne.

Kjellskjær, Vorråvågen

- 19.5 2 makrellterner på skjæret.
- 26.5 8 makrellterner i kolonien, hvorav minst 1 rugende.
- 31.5 11 terner i kolonien hvorav 6 ruget.
- 8.6 5 sett rugende fra land.
- 11.6 12 terner lettet fra skjæret ved ankomst, pluss to fisket i nærheten. Så minst 14 terner tilhørende kolonien, de fleste makrellterner. Opptelling av reir ikke foretatt.
- 23.6 6 på reirplasser, 14 i fjæra. 1 pull sett.
- 29.6 6 ad makrellterner og 1 juv sett fra Bygnes.
- 9-10.7 Ca. 50 makrellterner på skjæret, hvorav halvparten juvenile. Dette er for mange til at de alle tilhører kolonien på Kjellskjær eller stammer fra kolonien innerst i vågen. Så skjæret er trolig samlingssted for voksne med unger f eks. fra Eidsbotn også.
- 15.7 Med 9 juv og 6 ad makrellterner på skjæret, er dette trolig terner som har hatt tilhold her gjennom sesongen, mens alle de andre som var her rundt 10.9 kun var på besøk.
- 24.7 Ei makrellterne igjen på skjæret. Trolig et par med unger.

Vurdering 2023: I fjor hekket 4 par makrellterne som fikk ca. 8 unger på vingene. Kolonivekst i 2023 med minst 7 hekkepar. Rundt 25 ungfugler rastet på skjæret rundt 10.7, kan tyde på at antall hekkepar var på 10-12 par.

Reservatet Tednholmen, Velde

- 31.5 Et par rødnebbterne etablert inne på neset, ingen i reservatet.
- 10.6 Paret fortsatt på hekkeplassen på neset.
- 10.7 Hekkingen på neset trolig mislykket, ingen terner å se på hekkeplassen eller i nærområdet.

Vurdering 2023: Ett hekkepar av rødnebbterne , ingen unger vokste opp.

Ramsvik, Røyksund

- 18.6 6 par makrellterne.
- 9.7 Fortsatt fullt liv på holmen med god ungeoverlevelse (H. Anglevik).

Vurdering 2023: Som i fjor 6 par makrellterner som fikk unger på vingene.

Sundsvika, Sund

- 3.5 Ingen terner på plass ennå. Heller ikke 4.5.
- 10.5 Første dag med terner til stede på holmen. 1 par makrellterne kurtiserte, pluss en enslig.
- 16.5 12 terner på skjæret, kurtisering, mulig at et par og to lå på egg..
- 19.5 10 makrellterner på skjæret.
- 16.6 15 terner i kolonien, men kun 5 sett rugende av disse. Et par unger sett.
- 23.6 12 ad og 6 pull.
- 6.7 Kun 2 adulte terner igjen på skjæret. En stor unge var drept og ribbet. Kolonien har trolig hatt besøk av rovfugl/hubro.

Vurdering 2023: Svak nedgang fra ca. 10 hekkepar i 2022 til maks. 8 i år. Få unger så ut til å vokse opp og bli flygedyktige.

Flataskjer, Salvøy

- 3.5 Ingen terner.
- 7.5 De første rødnebbterne sett i koloni i år, 5 individer på Flataskjer (KSK).
- 10.5 Rundt 10 rødnebbterne i og ved kolonien. Ingen makrellterne.
- 24.5 Ca. 100 rødnebbterne og 10 makrellterne.
- 17.6 Vanskelig å estimere, men ca. 50 par rødnebbterne og 5-8 par med makrellterne. I tillegg 1 par makrellterne hekkende på skjæret i Lauvikjå. Ellers: 8-10 par med hettemåke og 2 par med fiskemåke pluss tjeld på reir på Flataskjer.
- 19.6 Ca. 50 par rødnebbterne og minst 3 par makrellterne.
- 6.7 Reduksjon av terner på Flataskjer. 5-7 makrellterneunger og 5-7 rødnebbterneunger igjen. Alle nesten flygedyktige. I følge naboene hadde det gått bra med klekkingen, men ungene forsvant så snart de var på vingene. Ellers: Fiskemåke, hettemåke og tjeld er fortsatt til stede med unger. Paret i Lauvikjå ok med unger.
- 10.7 Ca. 5 par av hver art tilbake i kolonien – flygedyktige unger ble matet. Muligens så mye som 10 par hettemåker har fått opp unger her i år – og nesten alle var nå på vingene.
- 13.7 5-7 unger hver av makrellterne og rødnebbterne. Ca. 20 hettemåkeunger.
- 20.7 Nå kun en unge av hver av artene igjen i kolonien.
- 23.7 Ternetomt.

Vurdering 2023: Ca. 50 par rødnebbterne fikk 60-80 unger på vingene. 5-8 par makrellterne fikk 10-12 unger på vingene. Ungetallet for rødnebbterne er svært usikkert fordi kolonien opphørte nesten helt allerede rundt 6.7. Ble ungene forlatt eller fulgte de med sine travle foreldre?

Terneskjæret ved Østhus/Munkajord

- 17.6 4 par makrellterne med reir/egg. Ellers: 2 par fiskemåke på reir samt et par tjeld på reir.
- 6.7 Alt OK.
- 13.7 3 makrellterneunger på vingene.

Vurdering 2023: Antall hekkepar redusert fra ca. 12 i 2022 til 4 i år. Vi fikk ikke fulgt kolonien nok opp til å si sikkert hvor mange unger som vokste opp, men minst 3 kom på vingene.

Jegningen

- 17.6 1 par makrellterne, reir med 3 egg.
- 6.7 Til stede med unger.
- Vurdering 2023: Ett par makrellterne gikk til hekking og fikk unger på vingene.

Grasløys, Åkrehamn

- 30.5 Ingen terner på hekkeplassen (sett fra land). Dette var forventet siden hekkingen av ukjente årsaker mislyktes i fjor.
- 19.6 Tomt for terner. Havørn jaktet svartbakunger og ørna kan være årsak til fravær av terner.

Vurdering 2023: I fjor hekket det ca. 30 par rødnebbterne og minst 1 par makrellterne. Den eneste kolonien dette året som mislyktes med hekkingen – av ukjente grunner. Noen få av de tidligste ungene kom trolig på vingene. Ingen hekking i 2023.

Ryvingen

- 17.6 5 par rødnebbterne med reir/egg. Ellers varslende vipe og rødstilk. Tjeld med unger.

Vurdering 2023: 5 hekkepar med rødnebbterne fikk ca. 5 unger på vingene.

Sandholmane, Åkrehamn

30.5 Mange terner på hekkeplass på N. Sandholmen (sett fra land).

17.6 Det var ca. 30-40 rødnebbterner på Sandholmane. Ellers: gravand og økende bestand av gråmåke og svartbak.

19.6 Tomt for terner.

Vurdering 2023: I fjor fikk rundt 20 par rødnebbterne rundt 15 unger på vingene – samt 1 par makrellterne med 2 unger på vingene. Et liknende antall terner etablerte seg i 2023, men kolonien gikk fort i oppløsning og ingen unger vokste opp.

Litle Sandholmen, Åkrasanden

3.5 1 makrellterne Litleholmen.

4.5 2 rødnebbterner rastet, 1 makrellterne.

5.5 6 makrellterner

30.5 En mindre koloni synes å være under etablering. Et par makrellterne rugende, 12 rødnebbterner hvilende i fjæra.

19.6 Ca. 40 terner gikk på vingene, fordelt på ca. 30 rødnebbterner og 10 makrellterner.

10.7 Minst 5 par makrellterne matet store unger (med bl.a. tobis), mens en flokk på 15 rødnebbterner satt i fjæra.

15.7 5 rødnebbterner i fjæra, 3 par matet flygedyktige unger oppe på holmen. 2 par makrellterne og 1 juv sett.

Vurdering 2023: Ternehekking på denne holmen har alltid vært uregelmessig, trolig som følge av mink eller ikke. Tomt i fjor, men nyetablering igjen i år med minst 15 par rødnebbterne og 5 par makrellterne. Det vokste opp unger av begge arter, men antallet er usikkert.

Haugavågen, Torvastad

3.5 Ingen terner på plass ennå.

10.5 Ennå ingen terner til stede.

11.5 4 makrellterner på skjæret.

31.5 10 makrellterner på skjæret, hvorav 4 ruget.

23.6 6 ad og 2 pull sett fra land.

6.7 9 ad og 3 juv på skjæret sett fra land.

8.7 Talt fra båt: 13 unger av makrellterne. Ellers: tjeld med 2 unger, siland med 5 unger.

Vurdering 2023: Nok et år med vellykka hekking på det lille, nakne skjæret. Minst 5 hekkepar i år mot 8 par makrellterner i fjor. Minst 13 unger på vingene, mot ca. 18 i 2022.

Svorteskjeret, Dale, Torvastad

22.5 Ca. 10 rødnebbterner, ingen hekking ennå.

31.5 Ca. 20 rødnebbterner på skjæret (sett fra land).

9.6 Ca. 20 rødnebbterner til stede.

1.7. 15 ad rødnebbterner på skjæret sammen med ca. 10 unger i dundrakt.

8.7 12 flygedyktige unger av rødnebbterne opptalt fra båt.

23.7 3 juvenile ved skjæret.

24.7 Ingen terner på skjæret eller i området.

Vurdering 2023: 10 par rødnebbterner fikk minst 12 unger på vingene. Hekkebestand og ungeproduksjon dermed på linje med 2022.

Skifteskjer, Føynå

- 19.5 Ingen terner sett på Skifteskjer i teleskop frå Vikingstad.
- 22.5 Ca. 50 makrellterner, fortsatt ingen hekking. Ingen rødnebbterner sett.
- 9.6 70-80 makrellterner i kolonien.
- 8.7 På skjæret teller vi ca. 60 flygestore unger, samt 5-10 unger på vingene. Altså en vellykka sesong her i år også.
- 23.7 Ca. 20 juvenile makrellterner ved oppdrettsanlegget, Feøy.

Vurdering 2023: Som i fjor ble dette årets desidert største makrellternekoloni med minst 60 hekkende par som fikk rundt 100 unger på vingene. Ingen rødnebbterner hekket her i år.

Urter

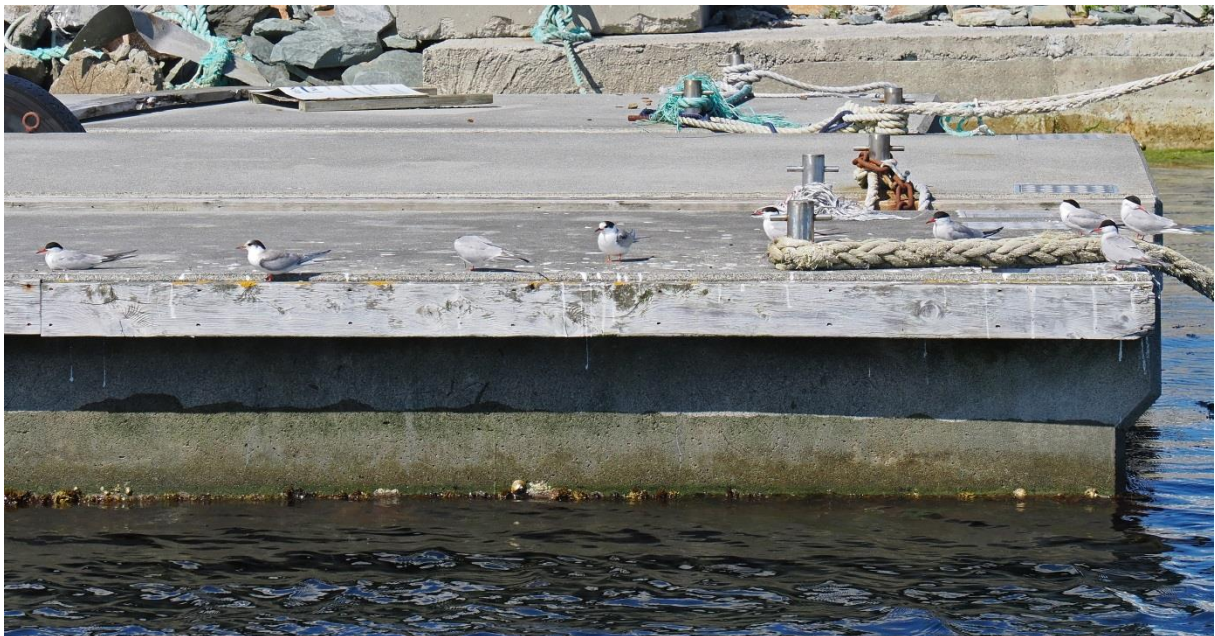
- 16.6 Ingen terner på Urter i år. Elles: Ingen havhest, ei ung havørn, ca. 50 teist på sjøen.

Vurdering 2023: Ingen hekking av terner i år.

Skudeneshavn-Syre

- 10.6 Kolonien flyttet frå Guleholmen hvor den har vært de siste årene, trolig pga. mislykka hekking i fjor. 9 par hekker nå på en kai på Steiningsholmen (OKB).
- 1.7 Kun to unger og noen reir med egg i kai-kolonien. Trolig er hubro på gang også her på samme måte som i krykkjekolonien (OKB).
- 25.7 1 makrellterne unge vokste opp og kom på vingene på Holmskjer, Syre (OKB).
- 28.7 7 ad og 2 juv hvilte nær hekkeplassen på kaien på Steiningsholmen.

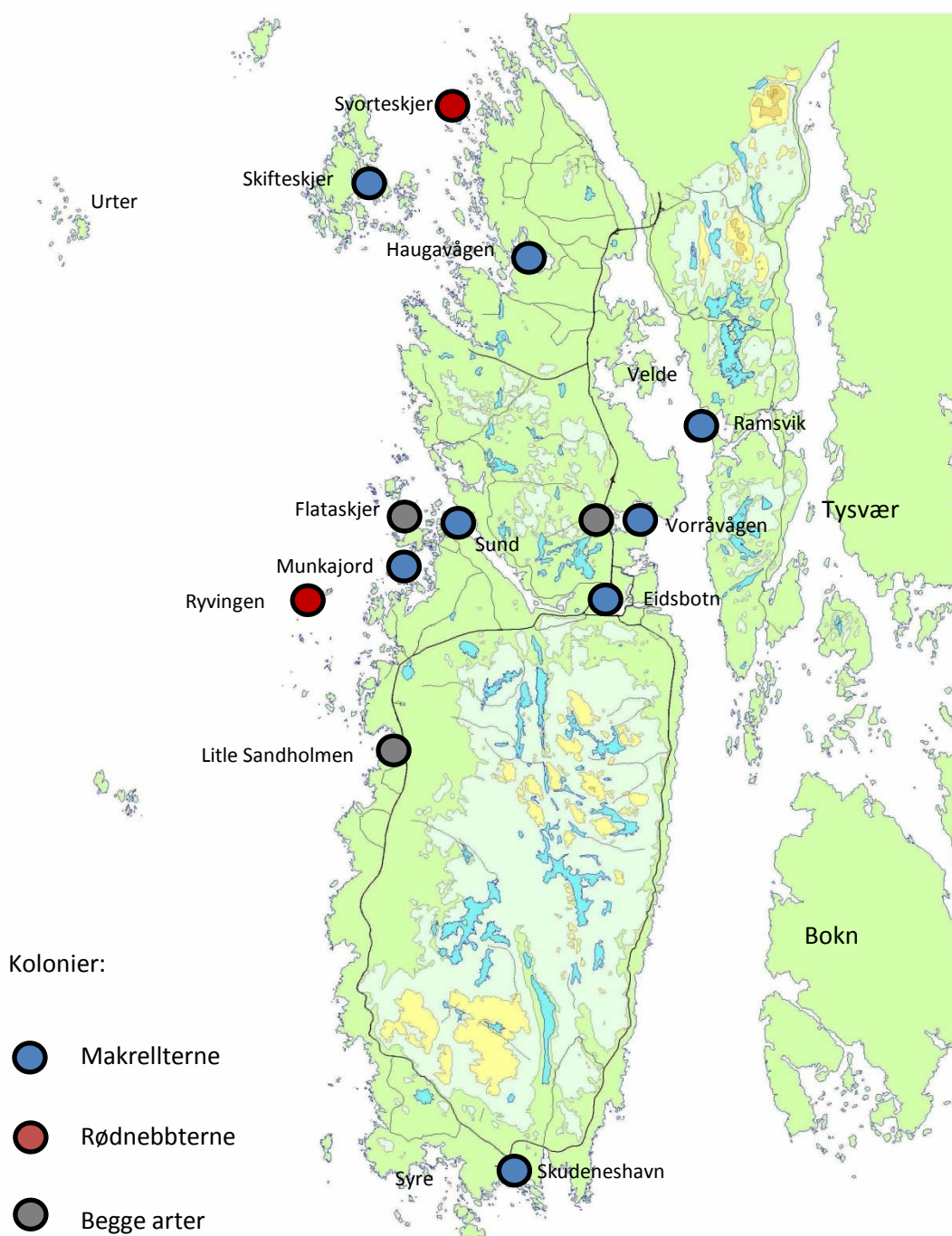
Vurdering 2023: Ca. 10 par makrellterner fikk minst 4 unger på vingene.

Sju voksne og to ungfugler ved årets underligste hekkeplass for terner i 2023 – på en kai (ser litt av den lengst bak i bildet). Hekking på betong mellom ulike varianter av tau og småstein på Steiningsholmen i Skudeneshavn, er trolig en respons på å unngå farer (predatorer) ute på holmene. 28.7.23.

Kart over hekkeplassene

Ternekoloniene i 2023

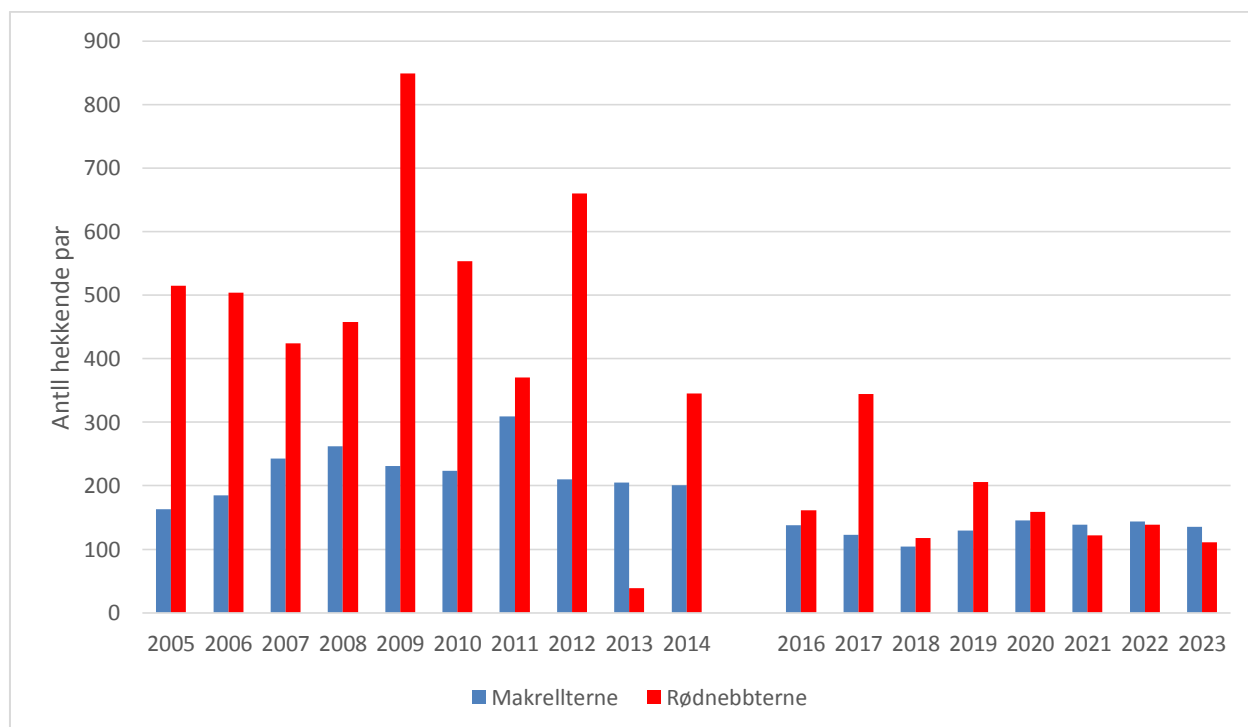
Tre hekkeplasser med kun 1 par i 2023 er ikke markert.. Kolonier med én art eller begge, men der den ene er helt dominerende, er markert med farge for den tallrikste.

Bestandsutvikling 2005-23

Antall hekkende par

År	-05	-06	-07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-16	-17	-18	-19	-20	-21	-22	-23
M	163	185	243	262	231	223	309	210	205	201	138	123	104	129	145	139	144	135
R	515	504	424	458	849	553	370	660	39	345	161	344	118	206	159	122	139	111

Tallene bygger på en middelvei av høyeste og laveste anslag av hekkende ternepar for de enkelte årene. M = makrellterne, R = rødnebbterne

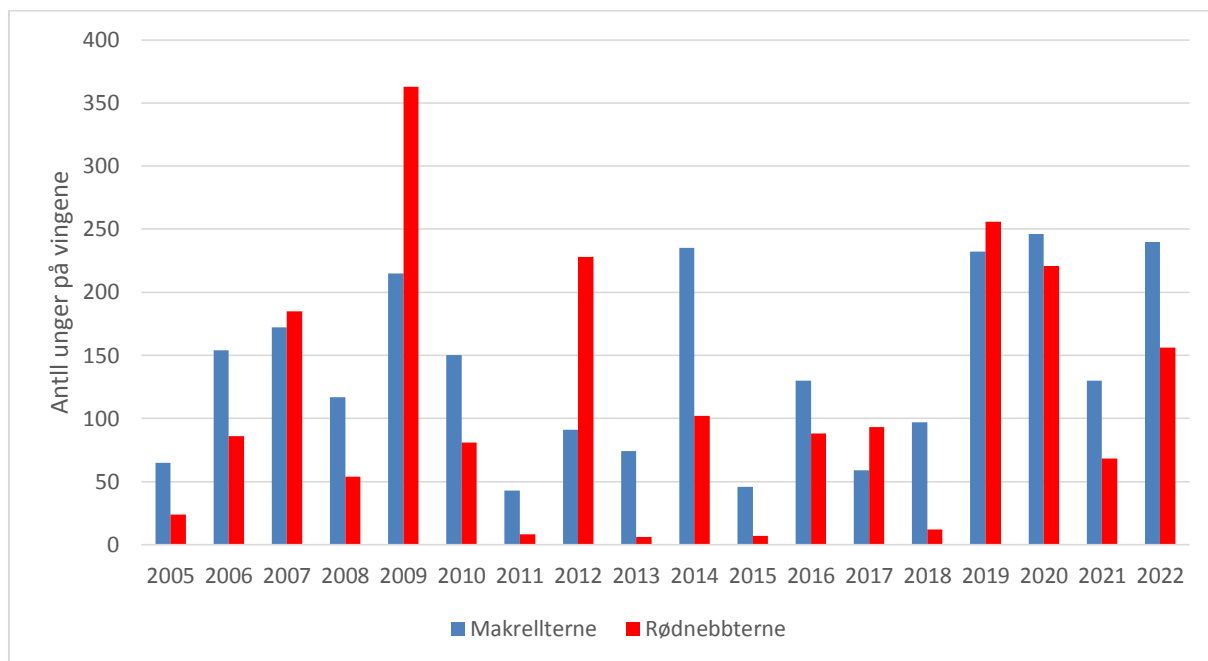
Antall hekkende par av makrell- og rødnebbterne i Karmøy 2005-2023. Grafen viser en generell bestandsnedgang for rødnebbterna. Toppår som 2009 og 2012 vil vi trolig ikke oppleve mer. Fortsetter nåværende trend vil tvert imot rødnebbterna utgå som hekkefugl i Karmøy og N-Rogaland om noen år. Tall for 2015 er ikke med, fordi det ble utført for lite feltarbeid dette året.

Ut fra grafen over er også den generelle trenden for rødnebbterna negativ. En endring som har skjedd gjennom prosjektperioden er at rødnebbternekoloniene nå er mer konsentrerte enn før. Det er færre kolonier, og det har skjedd en flytting mot nord og vest i prosjektområdet. De årvisse hekkeplassene øst for Karmsundet samt ved Skudeneshavn i sør, er forlatt.

Følgende kolonier stod for de fleste hekkende rødnebbternene i år: Flataskjer, Salvøy, Litle Sandholmen, Åkrasanden og Svorteskjer, Torvastad. Den desidert største makrellkolonien ble også i år å finne på Skifteskjer, Føynå. Men vellykka hekking i småkolonier med relativt mange unger som vokste opp fantes i Eidsbotn, i Vorråvågen, på Litle Sandholmen og i Haugavågen.

Antall unger på vingene

År	-05	-06	-07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17	-18	-19	-20	-21	-22
M	65	154	172	117	215	150	43	91	74	235	46	130	59	97	232	246	130	240
R	24	86	185	54	363	81	8	228	6	102	7	88	93	12	256	221	68	156

Antall terneunger som vokste opp og kom på vingene i Karmøy 2005-2022. Tallene er summen av opptalte unger i små kolonier og estimerer for de største og mest uoversiktlige. Båtmangel og for lite mannskap, førte til at vi ikke hadde grunnlag for et noenlunde sikkert tall på hvor mange terneunger som vokste opp i 2023.

Rødnebbterne-ungene kommer i to fargevarianter – en brunlig lik makrellterna sine, og en grå som denne. De gråfarga dunungene har ypperlig kamuflasje på hekkeplasser med nakent berg, sand og grus.

Flataskjer, Salvøy, 19.6.23.

Avreise

Per 24.7 var det ingen rødnebbterner igjen i Karmøy. Alle koloniene var tømt og ingen terner stanset i nærområdene. Noen få makrellterner med flygedyktig avkom ble igjen en ukes tid i eller nær koloniene før de forsvant. En uvanlig ankomst eller passasje av makrellterner, særlig av årsunger, fant sted rundt midten av september. Et uvanlig høyt antall makrellterner til å være på denne tida, ble også rapportert bl.a. fra Skottland. Det er uvisst hvor disse fuglene kom fra.

Ringmerking

<https://karmoy.ringmerkingsgruppe.no>

Merketall

Mangel på mannskap og upassende værforhold i den beste tida for ungemerking, førte til at vi ikke fikk merket i koloniene. De to ungene til et makrellterne-par på Holmskjer, Syre, var de eneste som fikk ring i år.

Kontroller og gjenfunn

NOS 7660045

Makrellterne merket som unge 16.07.2020 på Skifteskjær, Feøy, ble kontrollert av ringmerkere, i Vestervig, Nordjylland, Danmark, 23.07.2023

Denne terna har sannsynligvis hekket på fødestedet på Skifteskjær i år, og forteller i så fall det samme som observasjonene våre – om en svært tidlig avreise fra hekkeområdene i Karmøy i 2023.

NOS 7543988

Makrellterne merket som unge på holmen i Sundsvika, Veavågen, 4.7.2020, ble kontrollert som hann av ringmerkere ved Blackness Castle, Falkirk, nær Edinburgh, Skottland, 9.8.2023.

Terneungene har ikke mange dagene på seg til å gjøre seg kjent på oppvekstplassene sine, før de må av gårde. På bildet ei rødnebbterne som mater en flygedyktig unge på Flataskjer, Salvøy 10.7.23. Ferden går raskt over Nordsjøen og så ut i Atlanterhavet – før de i november når målet ved iskanten i Antarktis.

Andre vann- og sjøfugler

Hettemåke

Som eneste art utenom ternene tar vi i år med noen observasjoner av hettemåke. Årsaken er at vi ennå har en bærekraftig hekkebestand, og arten er oppført på rødlista som kritisk trua (CR) i landet. Hettemåken har vært med oss som hekkefugl siden den etablerte seg hos oss trolig på 1960-tallet. I år hadde den tre kolonier hvorav den ene og største gikk i oppløsning. Vi må som med vipa legge alt vi kan til rette for vellykka hekking – om vi vil beholde den livlige måken framover.

- 5.5 Hele 108 hettemåker i kolonien i Tjøsvollvatnet. De første så allerede ut til å ruge.
- 6.5 12 hettemåker i Bøvatnet.
- 10.5 Rask kolonidannelse i Bøvatnet: ca. 20 måker på plass i myra både i vest og i nord. Til sammen 30 utenom disse næringssøkende på beite i sør, eller rastende på vannet.
- 11.6 Kolonien i Tjøsvollvatnet var opphørt, ikke en måke å se. Trolig av mink/mår/rev eller rovfugl (hønsehauk/havørn).

Inntil første uka av mai lå det an til en koloni på minst 50 par på den faste hekkeplassen på en holme nord i Tjøsvollvatnet. I tida for egglegging, gikk dessverre kolonien brått i oppløsning, trolig som følge av forstyrrelser/predasjon – fra enten rovfugler (hønsehauk og/eller havørn) eller fra rovdyr (mink, mår eller rev).

Kolonien i Bøvatnet var på ca. 35 par og i motsetning til flere tidligere år, fikk heldigvis kolonien i år fred og mange unger kom på vingene. Den minste kolonien, på Flataskjer, Salvøy, ble større enn i fjor og kom opp i 10-12 hekkepar som fikk et 20-talls unger på vingene.